

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ПРИ ПЛАНИРАЊЕ НА
ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ

Дел. Бр. 149-66/5

Датум: 31. 03. 2026 година

Место: Скопје

Предлага: Ивица Ангеловски

В.Д. Директор,

Државен инспекторат за земјоделство

Цветан Трипуновски

Министер

за земјоделство, шумарство и водостопанство

(М.П.)

Врз основа на член 49 став (1), член 55 став (1), член 56 став (1) и член 58 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000, 44/2002, 82/2008, 167/2010 и 51/2011 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/2019, 110/2019, 154/2019 и 121/2024), а врз основа на член 24 став 4 од Законот за инспекциски надзор („Службен Весник на Република Северна Македонија“ број 135/25 и 269/25), и Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик, заверен со арх.бр.149-112/1 од 16.02.2026 година, на предлог на директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе:

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ПРИ ПЛАНИРАЊЕ НА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ

1. Општи одредби

Со Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори (во понатамошниот текст “Методологија”) се пропишува начинот на проценка на ризик, преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на контролата од страна на Државниот инспекторат за земјоделство (во понатамошниот текст “ДИЗ”) и мерењето на степенот на ризиците, а со цел ефективно и ефикасно планирање на обемот и зачестеноста на надзорот над субјектите во областа на земјоделството.

Оваа методологија се однесува на сите субјекти кои се предмет на инспекциски надзор, а се применува од страна на инспекторите од Државниот инспекторат за земјоделство.

Модерните инспекциски системи во развиените економии се стремат да постигнат доброволна усогласеност со имплементирање на принципите за менаџирање на ризици во самиот процес на инспекциски надзор. Менаџирањето на ризици, едноставно кажано, значи насочување на ресурсите на инспекцијата онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, воедно користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност. Ефективните принципи на менаџирање со ризици бараат прибирање и пристап до релевантни податоци, определување на ризикот врз основа на тие податоци и фокусирање на инспекциските активности кон најголемите ризици кои ќе се идентификуваат.

1.1 Понм за ризик

Ризик е настан кој може да се случи во иднина и да нанесе штетни последици. Главни елементи на ризикот се штетната последица и веројатноста од случување на штетниот настан во иднина.

Ризиците според видот на штетите можат да се групираат на:

1. загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување;
2. ограничување, односно спречување или попречување на остварување на некое право или интерес на некое физичко и/или правно лице;
3. загрозување на животната средина и
4. загрозување на здравјето на луѓето.

Ризикот е веројатноста од случување на настани со негативно влијание за остварување на целите на субјектот и истиот може да претставува закана за успешно остварување на програмите или давањето на услуги на граѓаните.

Ризикот, исто така, може да се дефинира како комбинација на тежината на штетните последици врз заштитените добра, правата и интересите, животната средина и здравјето на луѓето кои може да се случат како последица од работата на субјектот на надзор и веројатноста за случување на тие последици.

Освен разгледувањето на ризикот во негативна смисла, потребно е да се разгледаат можностите за искористување на позитивното влијание од појавата на одредени ризици или

околноста кои нудат позитивни можности. Значи, *изгубените можности (прилики), исто така, се сметаат за ризици.*

Управувањето со ризици е процес на утврдување и оценка на внатрешните и надворешните ризици кои можат негативно да влијаат на исполнувањето на целите на субјектот и спроведување на потребните контроли, со цел изложеноста на ризик да биде на прифатливо ниво или да се намалат последиците од можен ризик на прифатливо ниво.

Предностите од спроведувањето на управување со ризиците за Инспекторатот се:

- *Подобро одлучување;*
- *Зголемување на ефикасноста;*
- *Подобро предвидување и оптимизирање на расположливите ресурси;*
- *Зајакнување на довербата во системот за управување и*
- *Развој на позитивна организациска култура.*

1.1.1 Цели и начин на управување со ризиците

Важно е да се направи разлика помеѓу инспекциски системи базирани на менаџирање на ризици од системите кои се насочени кон максимизирање на бројот на пронајдени неправилности и изречени санкции. Системите кои се насочени кон пронаоѓање и казнување на секоја можна неправилност, без притоа да водат сметка за вистинскиот ризик кои тие нерегуларности го претставуваат, на крајот трошат многу ресурси со вршење инспекциски надзори и наметнуваат огромен товар на субјектите на надзор, што може значително да го наруши економското опкружување.

Од друга страна, ефективното менаџирање со ризици овозможува поефективен и поефикасен инспекциски надзор преку информирање на субјектите на надзор за пропишаните обврски и фокусирање на надзорот онаму каде што ризикот од сериозни неправилности е најголем.

Државниот инспекторат за земјоделство има ограничени ресурси и ограничена можност за надзор, контрола и увид во работењето на субјектите кои се под надзор. Од тие причини ресурсите кои се на располагање се насочени кон спречување на настани кои би предизвикале најголеми штети, а преку откривање и управување со ризиците.

Идентификацијата и мерењето на ризиците се врши преку прибирање на релевантни податоци, нивно систематизирање, обработка и анализа. Градацијата на ризиците, изработена врз база на анализа на податоците е основен критериум при планирањето на надзорите.

Зачестеноста на инспекциските надзори и ангажираните ресурси ќе бидат пропорционални со нивото на ризик и активностите на надзорот ќе бидат насочени кон намалување на реалниот ризик наметнат со неправилностите во работата кај субјектите под надзор.

Управувањето со ризици ќе значи идентификација на сите релевантни ризици кај субјектите под надзор, нивно мерење (градација), приоритетизација и контрола

Начинот на управување со ризиците претставува еден циркуларен процес кој ги содржи следните елементи: анализа на ризиците, утврдување и проценка на ризиците, постапување по ризиците и следење и известување.

- Анализата подразбира идентификација на видот на ризиците кои се појавуваат кај секој посебен вид на субјект под надзор, кој ќе зависи од самата природа на дејноста и активностите на субјектот.
- Во фазата на утврдување и проценка, се врши идентификација и предвидување на можните штетни последици кои можат да се предизвикаат со дејноста на субјектот под надзор и на кого точно се однесуваат штетните последици, т.е. кој би можел да трпи штетни последици. Проценката на ризиците се врши врз база на тежината и веројатноста за случување на штетните последици.
- Постапување е фаза каде се применува планот и се извршуваат надзорите. Во оваа фаза постојано се следи и споредува предвиденото и реалното сценарио за да се утврди реалноста на проценката. Доколку се воочи дека проценката не е соодветна или дека настанеле други настани кои влијаат на ризиците, веднаш треба да се направи повторна проценка на ризиците според новонастанатата ситуација.
- Следење и известување е фазата во која се следи успешноста на проценката на планот и ризиците, каде се споредуваат резултатите од надзорите и се врши проценка на самата методологија на проценка на ризик, начинот на утврдување и мерење на ризиците и доколку е потребно се врши соодветна корекција. Ова е фаза за прибирање и анализа на научени лекции од минатиот период и нивно преточување во нови решенија кои придонесуваат за отстранување на претходните грешки.

1.2 Правен основ

За изработката на оваа Методологија, Државниот инспекторат за земјоделство ги применува Законот за инспекциски надзор и Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик, со кои се уредуваат елементите за проценка на ризик: тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетните последици.

1.2.1 Закони и подзаконски акти по кои постапува инспекциската служба

Основен закон според кој постапува ДИЗ е Закон за Државен инспекторат за земјоделство.

ЦЕЛ (МИСИЈА) на Државниот инспекторат за земјоделство е да врши организирани, ефикасни, ефективни, квалитетни, функционални инспекциски надзори од областа на земјоделството, руралниот развој, виното, семе и саден материјал, здравјето на растенијата, фитофармацевтски производи, ѓубрива, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, рибарството и аквакултурата на територијата на Република Северна Македонија, стручно оспособување и усовршување на своите вработени, зајакнување на владеењето на правото и борбата против организиранот криминал.

2. Методолошки пристап за проценка на ризици според ЗИН

Штетните последици можат да произлезат од неприменување, односно погрешно или недоволно применување на прописите од страна на субјектите врз кои ДИЗ врши инспекциски надзор.

Со неприменување, односно погрешно или недоволно применување на прописите може да дојде до:

- загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување;
- ограничување, односно спречување или попречување на остварување на некое право или интерес на некое физичко и/или правно лице;
- загрозување на животната средина и
- загрозување на здравјето на луѓето.

Пристапот базиран на менаџирање со ризици се потпира на факторите на ризик кои произлегуваат од достапните податоци и информации кои се собрани при претходно извршените надзори. Колку повеќе ризик-фактори постојат, толку е поголема веројатноста да се пронајдат неправилности, што пак резултира со повисоко ниво на следење и надзор. Информациите за овие ризик фактори се прибираат од повеќе извори. Преку користење на ефективен начин на известување, кој се развива со претходно стекнатото искуство, инспекциската служба ќе биде во можност да ги насочи ресурсите онаму каде што е потребно поголемо внимание, како и да иницира посебни инспекциски надзори за одредени прашања, а кои се валидирани со проверка на досието (предметот).

Управувањето со ризиците, меѓу другото е алатка која им помага на раководните структури да ги предвидат променетите околности и да реагираат на нив.

Управувањето со ризиците е составен дел на процесот на управување, односно тоа е она за што раководните лица треба редовно и постојано да го имаат во предвид.

Управувањето со ризиците овозможува:

- предвидување на неповолните околности или настани кои би можеле да го спречат остварувањето на целите на Инспекторатот,
- да ги насочат ограничените ресурси во клучните области на активност и со нив поврзаните ризици.

Управувањето со ризиците е важно да стане составен дел на процесот на управување, пред се на процесот на планирање и донесување на одлуки. Поради тоа треба да се гледа како на системски и континуиран процес за утврдување, проценување и следење на ризиците, земајќи ги во предвид целите на Инспекторатот како и преземање на неопходни активности.

Потребно е воведување на еден вид на „професионализација“ на процесот на управување со ризиците, што се рефлектира во јасно утврдена методологија за управување со ризиците, документирање на информациите за ризиците, видот на ризиците, веројатноста за појава и проценка на ефектите и воведување на систем за известување за ризиците, назначување на тим на одговорни раководни лица за следење на ризиците и слично.

Одредени ризици, а особено оние поврзани за здравјето, животната средина и безбедноста, се со висок ризик и тука е оправдано поголемо ниво на мониторинг и чести проверки на субјектите на надзор. Други пак, ризици можат да бидат едноставни технички

неправилности и истите не оправдуваат трошење на време и средства за да се пронајдат, а поради што би се занемариле други посериозни неправилности. Субјектите за кои е веројатно дека се усогласени со правилата потребно е поретко да бидат контролирани, отколку оние кои работат во поризичен сектор или пак кај кои биле утврдени значајни неправилности во минатото.

Иако првенствено се однесува на национално ниво, аспектот на координација е важен за Инспекторатот. ДИЗ ќе ја зголеми координацијата и пристапот до информации со цел да се заштеди на средства и да се заштитат субјектите од преоптоварување со последователни инспекциски надзори од повеќе различни служби.

Податоците од инспекциските надзори од други служби се доста важни во одредување на нивото на ризик и опфатот на следниот надзор, па поради тоа ДИЗ соработува со други инспекторати. Ваквата координација овозможува добивање податоци од други инспекциски служби за време на планирањето на инспекциските надзори.

Со оглед на фактот дека Република Северна Македонија го усогласува своето законодавство со *acquis* и развива систем во согласност со ЕУ, при развојот ги следиме достигнувањата на ЕУ. За сите институции во системот на спроведување на пред-пристапните програми за помош од ЕУ развиена е *методологија* за управување со ризиците според која секој од вработените во секојдневното извршувањето на задачите воочуваат ризици кои го загрозуваат остварувањето на поставените цели.

Согласно оваа Методологија, проценката на ризиците во делокругот на надлежностите на ДИЗ, се врши врз база на анализа на постоечката состојба од аспект на работење на субјектите кои се предмет на инспекциски надзор и врз база на извршените инспекциски надзори во изминатите години.

Со анализата се врши проценка на ризиците и последиците произлезени од неприменување, односно погрешно или недоволно применување на прописите од страна на субјектите врз кои ДИЗ врши инспекциски надзор.

Проценката се врши врз основа на стекнатото искуство при долгогодишното вршење на инспекциски надзор на одредени субјекти во минатото, во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската и подзаконската регулатива, изворите на информации и податоци за идентификување, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица, бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Владата на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Доколку се сменат околностите врз основа на кои е направена проценката на ризикот, инспекциската служба ќе изврши ревизија на проценката на ризикот, која ќе биде земена предвид при подготвувањето на плановите за работа на ДИЗ.

Проценката на ризик ја вршат искусни лица кои според систематизацијата на ДИЗ имаат таков опис на работното место и се задолжени за управување со ризиците, или во недостаток на такво работно место или функција, се формира тим на менаџери во рамките на ДИЗ.

Тимот на менаџери за проценка на ризик се именуваат од страна на Директорот на ДИЗ и се лица задолжени за вршење на проценка на ризикот од редовите на искусни инспектори од раководните нивоа во Инспекторатот. Истите изготвуваат извештај за извршена проценка на ризик, во текот на подготвувањето на годишниот план за работа на инспекциска служба најдоцна до 01 ноември во тековната година. Лицата за вршење на проценка на ризик одговараат пред Директорот на ДИЗ. Извештајот за извршена проценка на ризик е задолжителен документ при изготвувањето на Годишниот план за работа на Државен инспекторат за земјоделство и се изготвува врз база на оваа Методологија.

2.1 Идентификување на ризиците/ризиците области согласно делокругот на работење на инспекциската служба

Области и групи на субјекти каде ДИЗ врши надзор се:

<i>Области на дејности</i>	<i>Групи субјекти во дејноста</i>	
А. ЗЕМЈОДЕЛСТВО		

Производство на примарни земјоделски производи	<ul style="list-style-type: none"> • Земјоделски производители ЕРЗС • Регистар на производители, преработувачи, увозници и дистрибутери на растенија, растителни производи и други објекти и предмети, • Регистар на производители на органски производи • Корисници на државно земјоделско земјиште. 	
Производство трговија на земјоделски репроматеријали	<ul style="list-style-type: none"> • Производители на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, • Производители на фитофармацевтски производи • Производители на семенски и саден материјал. • Увозници и трговци на големо на фитофармацевтски производи, • Трговци на мало на фитофармацевтски производи • Увозници на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, • Трговци на мало и големо на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, • Увозници на семе и саден материјал и • Трговци на големо и мало на семенски и саден материјал 	
Откуп на примарни земјоделски производи	<ul style="list-style-type: none"> • Откупувачи на примарни земјоделски производи <ul style="list-style-type: none"> - Регистар на откупувачи по Закон за земјоделството и руралниот развој • Откупувачи на тутун Регистар на откупувачи по Закон тутун, производи од тутун и сродни производи • Откупувачи на грозје Регистар на откупувачи по Закон за виното 	
Користење на државно земјоделско земјиште	<ul style="list-style-type: none"> • Корисници на државно земјоделско земјиште по Закон за земјоделско земјиште 	

Увоз на растенија, растителни производи и други објекти и предмети	<ul style="list-style-type: none"> Увозници на растенија, растителни производи и други објекти и предмети по Закон за здравјето на растенијата 	
Б. РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРА		
Стопанисување со рибите во риболовните води	Концесионери за стопански риболов со склучен договор согласно Закон за рибарство и аквакултура	
Рекреативен риболов	Концесионери за рекреативен од Регистар на концесионери од Закон за рибарство и аквакултура	
Аквакултура (одгледување, репродукција и исхрана на риби во рибници, полурибници, кафези и други одгледувалништа)	Субјекти упишани во Регистарот на одгледувачи на риби	
Промет на риба	<ul style="list-style-type: none"> Места во кои се одгледува рибата, Рибарници, Маркети и Угостителски објекти. 	

A. ЗЕМЈОДЕЛСТВО

Производство на примарни земјоделски производи

1. Земјоделски производители (ЕРЗС)

Кус опис на дејноста на субјектот.

Производителите на примарни земјоделски производи од растително потекло во текот на производството со цел заштита на насадите и посебите со земјоделските култури користат различни фитофармацевтски производи, со цел нивна заштита од повеќе штетни организми и лезели. Штетноста произлегува од аплакацијата на фитофармацевтски производи, кои доколку се применуваат неправилно може да предизвикаат производство на примарни земјоделски производи од растително потекло со резидуи повисоки од максималната дозволена концентрација, како и резидуи од недоволени високотоксични фитофармацевтски производи. Како последица на тоа со конзумација на истите во исхраната на човекот доаѓа до загрозување на здравјето на луѓето.

Исто така при неправилна апликација на фитофармацевтски производи, може да дојде и до трусње на фармерот кој неправилно ги применил фитофармацевтски производи.

Податоците за регистрираните земјоделски производители се водат во Единствениот регистар на земјоделски стопанства, Регистарот на производители, преработувачи, увозници и дистрибутери на растенија, растителни производи и други објекти и предмети, како и Регистарот на органски производители.

Земјоделските производители се контролираат согласно Законот за фитофармација во однос на правилна употреба на фитофармацевтски производи.

Ризичи од дејноста. Под ова се подразбира дефинирање на:

Вид на ризик	Субјекти над кои може да настане штетата	Причини од кои може да настане штетата
<p>1. Вид на штетата/последича</p> <p>Загрозување на здравјето на луѓето</p> <ul style="list-style-type: none"> - животни загрозувачко, - средно трусње и - лесно трусње. <p>Загрозување на здравјето на животните и пчелите</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Купувачи, луѓе кои конзумираат земјоделски производи - Лица кое аплицираат ффи, како и други лица кои се работно ангажирани во насадите и посебите. - Домашни животни - Дивеч - Пчели 	<p>Причини од кои може да настане штетата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користење на неодобрен ффи, - Користење на одобрени ффи спротивно на упатството за нивно користење и - Користење на Т+ отрови кои претставуваат директна закана за животот на луѓето - Користење на неодобрен ффи, - Користење на одобрени ффи спротивно на упатството за нивно користење и - Користење на Т+ отрови кои претставуваат

<p>Загрозување на животна средина</p>	<p>- Биодиверзитет - Загадување на почва - Загадување на води</p>	<p>директна закана за животот на домашните животни, дивечот и пчелите</p> <p>- Користење на неодобрени ффи, - Користење на одобрени ффи спротивно на упатството за нивно користење и - Користење на T+ отрови кои претставуваат директна закана за животот на луѓето направилна и прекумерна на употреба на губриња</p>
---------------------------------------	---	---

Трговија со земјоделски репроматеријали

2. Трговија со земјоделски репроматеријали

Кое е оние на дејноста на субјектот:

Во трговијата на трговија со земјоделски репроматеријали спаѓаат увозници, дистрибутери и трговци на мало и големо на фитифармацевтски производи, губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, како и семе и саден материјал.

Податоците за регистрираните трговци со земјоделски репроматеријали се водат во Регистрите за увозници, дистрибутери, за пласирање на големо и мало на губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, Регистарот на економски оператори за производство, пласирање на пазар на големо и на мало на фитифармацевтски производи, и Регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во Регистарот на снабдувачи на саден материјал.

Трговците со земјоделски репроматеријали се контролираат согласно Законот за квалитет и безбедност на губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, Законот за фитифармација, како и Законот за семенски и саден материјал.

Во ризици од нивната дејност спаѓаат:

- увоз и пласирање на пазар на фитифармацевтски производи, губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата кои не соодветствуваат на декларираниот материјал, како и
- пласирање на пазар на производи со помалат рок на траење,
- производи кои во моментот не се одобрени во РСМ.

Како последица на користење на ффи, губриња, семе кои не соодветствуваат на декларираниот материјал, (пониска содржина на активна материја, пониска содржина на хранливи материи и семе со помала р'тливост), ги доведува во заблуда потрошувачите. Во ваквој случај кога земјоделците произволители ги следат упатствата за употреба на наведените производи и ги применуваат во пренорманите количини, сепак истите ќе аплицираат помала количина на активна материја, односно хранлива материја, односно пониската содржина од наведената) и притоа ќе се намали сиванот ефект, односно нема да се оствари потребната заштита на растенијата или потребниот раст и

развој на растенијата.
 Во случај на семе со слаба р'тливост, применувајќи ја препорачаната количина на 1 хектар, икнува мал дел од посевот или воопшто нема
 никхати растенија. Слични се и последиците кои ќе се предизвикаат при продажба на семе со поминат рок на траење.
 Штетни последици има и од пласирање на пазар на некои производи кои не се одобрени, а нестите можат да предизвикаваат фитотоксичност и
 намалување на очекуваниот принос.
 Во сите наведени случаи се намалува приносот и приходот на производител на примарни земјоделски производи од растително потекло.

Ризик од дејноста - само оние поврзани со надлежноста на инспекторатот

<p><u>Вид на ризик</u></p>	<p><u>Субјект над кои може да настане штетата</u></p>	<p><u>Причини од кои може да настане штетата</u></p>
<p><u>Вид на штетата/последица</u></p> <p>Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес. Во овој случај може да настанат следните штети:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Намалување на принос и приходи на земјоделските производители до 10 %, - Намалување на принос и приходи на земјоделските производители до 50 % и - Целосно пропаѓање на посевот (или воопшто да не изр'ти посевното семе) 	<ul style="list-style-type: none"> - Производители на примарни земјоделски производи од растително потекло 	<ul style="list-style-type: none"> - Продажба на феџи, губриња, семе кои не соодветствуваат на декларацијата содржина (пониска содржина на активна материја, пониска содржина на хранливи материји и семе со помала ртливост), - Продажба на феџи, губриња, семе со поминат рок на употреба, - Продажба на производи кои не се одобрени и може да бидат фитотоксични за растенијата.

Откуп на примарни земјоделски производи

3. Откупувачи на примарни земјоделски производи

Откупот на примарните земјоделски производи согласно Законот за земјоделство и рурален развој, Законот за тутун, производи од тутун и сродни производи и Законот за вино може да го вршат само правни лица кои се впишани во Регистарот на откупувачи на земјоделски производи, Регистарот на производителите на вино и Регистарот на откупувачи на тутун.

Регистрираните откупувачи потребно е да исполнуваат одредени услови со кои се заштитуваат интересите на производителите на примарни земјоделски производи.

Штетноста може да настане во следните случаи кога:

- за предадените количини на примарни земјоделски производи откупувачите нема навремено или воопшто нема да им ги исплатат потребните финансиски средства на земјоделските производители.
- откупувачите користат неблагарени мерни инструменти со што може да предизвикаат штета на начин на кој ќе им бидат измерени помали количини кои нема да соодветствуваат на вистинските количини на предадени земјоделски производи.
- класирањето го вршат несоодветни оценувачи при што може да дојде до несоодветно класирање на земјоделските производи (во поиниска класа) и
- откупувачите нема да ја почитуваат законската обврска за откуп по неделно утврдената минимална цена.

Ризици од дејноста.

Во сите наведени случаи земјоделските производители претрпуваат материјална штета, односно добиваат поиниски финансиски средства за предадените количини на земјоделски производи од она вредност која треба реално да им се исплати или се доцни со ивнната исплата.

Вид на ризик	Субјекти над кои може да настане штетата	Причини од кои може да настане штетата
Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес <ul style="list-style-type: none">- Несоодветно исплаќање на откупените количини на земјоделски производи. Во овој случај може да настанат следните штети:<ul style="list-style-type: none">• Доцнење со исплатата на откупените количини на земјоделски производи надвор од дефинираниот рок во Договорот.	Производители на примарни земјоделски производи	<ul style="list-style-type: none">- Откупувачот да не расплага со неопходните финансиски средства за исплата на откупените земјоделски производи- Откупувачот да расплага со потребните финансиски средства, но истите да не ги користи за исплата на откупените земјоделски производи

<ul style="list-style-type: none"> • Неплаќање во целост на откупените количини на земјоделски производи 	<ul style="list-style-type: none"> - Исплаќање на помала сума за предлажените количини на земјоделски производи на земјоделските производители од реалната како последна на текот на откупот во однос на: <ul style="list-style-type: none"> • утврдување на соодветната количина, • соодветната класа и • соодветна цена. 	Производители на примарни земјоделски производи	<ul style="list-style-type: none"> - Откупувачот не располага со соодветно бажаирени мерни инструменти, - Несоодветни оценувачи, - Несоодветно класирање на земјоделските производи, - Непочитување на минималната цена која е утврдена во текот на таа недела (Освен за Закон за тутун, производи од тутун и средни производи).
<p>Увоз на растенија, растителни производи и други објекти и предмети</p>			
<p>4. Оператори со растенија, растителни производи и други објекти и предмети</p>			
<p>Кус опис на дејноста на субјектот:</p>			
<p>Во групата на оператори со растенија, растителни производи и други објекти и предмети кои со себе носат фитосанитарен ризик во однос на внесување и ширење на карантински штетни организми на територијата на државата.</p>			
<p>Со внесување и ширење на наведените организми може да дојде до пренамножување на истите и да се предизвика намалување на приносот или уништување на растенијата што ќе предизвика материјална штета на земјоделските производители.</p>			
<p>Исто така со внесување на одредени карантински организми може да дојде до пренамножување на истите, што може да причини пореметување на биолошката рамнотежа во природата, како и утнување на одредени растителни видови.</p>			
<p>Ризици од дејноста. Под ова се подразбира дефинирање на:</p>			
<p>Вид на ризик</p>	<p>Субјекти над кои може да настат штетата</p>	<p>Причини од кои може да настат штетата</p>	
<p>Вид на штетата/последна</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Производители на примарни земјоделски производи од растително потекло - Извозници и дистрибутери на растенија и растителни производи 	<ul style="list-style-type: none"> - Внесување на карантински штетен организам во државата - Проширување на одреден карантински штетен организам на територијата на 	
<p>Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување.</p>			

<ul style="list-style-type: none"> - Делумно намалување на очекуваниот принос, а зголемување на производни трошоци за заштита на растенијата - Целосно уништување на насадот, односно посевот, - Целосно уништување на приносот од одредена земјоделска култура на територијата на државата. 	Држава Република Северна Македонија	државата
<p><u>Загрозување на животната средина</u></p>		<ul style="list-style-type: none"> - Внесување на карантински штетен организам во државата - Проширување на одреден карантински штетен организам на територијата на државата

Користење на државно земјоделско земјиште

4. Корисници на државно земјоделско земјиште

Корисниците на државно земјоделско земјиште користат државно земјоделско земјиште за производство на примарни земјоделски производи, а во земјоделско земјиште опфатени се: нива, градина, овоштарници, лозја, маслиларници, други долгогодишни насади, ливади, пасишта, мочуришта, трстници, рибници, нива под помошни објекти, нива под објект за примарна обработка на земјоделски производи, како и земјиште во функција за потребите на користење на ориџерните, помошните објекти и објектите за примарна обработка на земјоделски производи, како и друго земјиште кое се користи или не се користи (необработливо земјиште), а кое со примена на агротехнички и агрометеоролошки и хидромелиоративни мерки може да се ослободи за земјоделско производство.

Ризици од дејноста.

- ирационално користење на земјоделското земјиште како ограничен природен ресурс
- загрозување на правната сигурност на сопствениците и корисниците на земјоделското земјиште.

<u>Вид на ризик</u>	Субјекти над кои може да настане штетата	Причини од кои може да настане штетата
<u>Вид на штетата/последица</u>	- Корисници на државно земјоделско земјиште со договор за користење.	- користење на државно земјоделско земјиште спротивно со Законот за
<u>Загрозување на некое добро, во смисла на</u>		

<p>негово општетување или уништување.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користење на државно земјоделско земјиште спротивно на Договорните односи, пропишано со Законот за земјоделско земјиште 	<p>- Држава Република Северна Македонија</p>	<p>земјоделско земјиште,</p> <ul style="list-style-type: none"> - одгледување на земјоделски култури кои се опфатени со Договорот, и не се спроведуваат соодветните агротехнички мерки, - бесправно користење на земјоделско земјиште (узурапација), - давање во под закуп на државното земјоделско земјиште и - користење на земјоделско земјиште за неземјоделски цели
<p><u>Загрозување на животната средина</u></p>	<p>Држава Република Северна Македонија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - намалување на употребната вредност на земјоделското земјиште во поглед на намалување на плодноста, - загадување на земјоделското земјиште со штетни материји.

Б. РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРА
Стопанисување со рибите во риболовните води

1. Концесионери за стопанисување со рибите во риболовните води

При оваа дејност, на концесионерите им се доделуваат поголеми водни површини, како што се сферата во РСМ за стопанисување со рибите во риболовните води.

За време на користењето на концесијата, концесионерот има обврска да презема мерки за заштита и одржување на рибите, да ги почитува количните на дозволен лов по видови риби, да го почитува времето во кое е дозволен лов на рибите и најмалата големина на рибите под која не смеат да се ловат по видови, да врши редовно порибување (време, количина и видови на риби), да издава дозволи за рекреативен риболов и да организира рибочуварска служба во насока на осигурување на горенаведеното.

Ризици од дејноста.

Вид на ризик	Субјекти над кои може да настане штетата	Причини од кои може да настане штетата
<p>Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес</p> <ul style="list-style-type: none"> - Намалување на рибниот фонд, - Загрозување на опстанок на одреден вид риби 	<p>- Концесионери за стопанисување со рибите во риболовните води, - Држава Република Северна Македонија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - концесионерот не врши соодветно порибување, - концесионерот нема воспоставена соодветна рибочуварска служба, - концесионерот врши риболов по период на забрана (мрест) и - концесионерот врши риболов во количина поголема од дозволената.

2.2. Елементи за проценка на ризик

Степен на ризик е производ на тежина на последиците од ризикот и веројатноста за настанување на штетниот настан кој ќе предизвика штетни последици (тежина \times веројатност).

Елементи за проценка на ризик се:

1. Тежината на штетните последици и
2. Веројатноста за случување на штетните последици.

2.2.1 Тежина на штетните последици

Елементи на тежината на штетните последици се:

- Природа на штетните последици
- Обем на штетните последици

2.2.1.1 Природа на штетни последици

Природата на штетните последици произлегува од видот на дејноста на субјектот на инспекцискиот надзор, или од карактеристиките на производот кој се става на пазарот, односно услугата која се дава од страна на субјектот на инспекцискиот надзор.

Во табелата подолу се дадени видови на субјекти на надзор, области на штетни последици и критериуми според кои ќе се мери ризикот.

За секој вид на субјект под надзор се прави посебна проценка на ризик. Доколку повеќе видови субјекти припаѓаат во една иста група и имаат исти карактеристики, слична дејност и слична природа на ризици, се прави проценка на ризик по група на субјекти под надзор.

За секој вид на субјект се определуваат области на ризик и за секоја област се утврдуваат критериуми според кои ќе се мери ризикот. За секој критериум се дефинираат прецизни индикатори според кои ќе се мери проценетата вредност на ризикот.

За секоја област на штетни последици се утврдува вкупен број на бодови кои се распределуваат на параметрите согласно нивната важност при утврдување на ризик. Вкупниот број на бодови за една област е еднаков на збирот на можни бодови на сите параметри за таа област. За утврдување на степен на ризик според скалата низок, среден и висок ризик се користат вредностите од избраните индикатори.

2.2.1.2 Обем на штетни последици

Обемот на штетните последици произлегува од опфатот на корисници на производот, односно услугата која се дава од страна на субјектот на инспекцискиот надзор. Субјектите се поделени во три групи со мал, среден и висок степен на ризик. За секој субјект на надзор се определени соодветни критериуми за степенот на ризик.

2.2.2 Веројатност на случување на штетни последици

Веројатноста за случување на штетни последици се проценува врз основа на определени критериуми.

Вредностите на критериумите за проценка на веројатноста за случување на штетните последици се искажуваат во бодови, така да за секој критериум се доделуваа определен број на бодови.

При проценка на ризик, за секој критериум треба да се утврди број на бодови кои се собираат и се добива вкупна нумеричка вредност која се дефинира дали спаѓа во мал, среден или висок ризик.

Утврдување на елементот веројатност за настанување на штетни последици се врши преку мерење на следните пет специфични елементи:

2.2.2.1 Претходната работа и постапување на субјектот на инспекциски надзор, вклучувајќи ја и последната утврдена состојба на законитост и безбедност во неговото работење и постапување, при што се утврдува каква е историјата на најдени неусогласености, прекршоци или кривични пријави, вид и број на изречени мерки против субјектот.

2.2.2.2 Стандарди и други документи кои ја сочинуваат националната стандардизација, како и правилата на добра практика кои ги применува субјектот на инспекциски надзор. Дали субјектот има воведени релевантни стандарди, врши редовна ресертификација.

2.2.2.3 Системите за управување и внатрешен надзор на работењето на субјектот на инспекциски надзор. Дали субјектот има развиени пишани процедури за работа сопствена внатрешна контрола на работењето, задолжени лица за контрола, редовна евиденција и записници и сл.

2.2.2.4 Состојбата во областа во која се врши дејноста и предвидувањата за идните движења во таа област, трендови, компаративна состојба со слични земји, добри практики од други земји.

2.2.2.5 Внатрешните и надворешните стручни, технички, технолошки и финансиски капацитети на субјектот на инспекциски надзор.

2.3 Утврдување на критериуми и параметри/индикатори и нивно вреднување

Секој ризик се мери според утврдени параметри (критериуми) и индикатори. Параметрите се директно поврзани со ризикот и претставуваат показател преку што или преку која дејност на субјектот се определува висината на ризикот.

Индикаторите се опции кои подетално ги дефинираат параметрите и предвидуваат конкретни степени на квалитетот или обемот на одреден критериум. Се определува бројот на индикатори кој реално може да ја прикаже состојбата на одредениот критериум. За секој индикатор се доделува определен број на бодови. Бројот на бодови се утврдува од страна на искусни инспектори од раководните нивоа во инспекторатот кои преку распоредот на бодовите вршат рангирање на важноста на ризикот. Повисокиот број на бодови претставува и повисок степен на ризик.

По утврдувањето на бодовите за секој ризик и параметар, се собираат бодовите на природата и обемот на штетната последица и според матрицата се утврдува степен на ризикот. Исто така, се доделуваат бодовите и за веројатноста за настанување на штетниот настан и се утврдува степен на ризикот кој се става во матрицата на ризици.

За утврдување на параметри и индикатори во ДИЗ, ќе се користи метода на *brainstorming*, поради фактот дека различни луѓе со различно искуство и знаења за одреден проблем различно постапуваат. Стандардниот „brainstorming“ ќе се врши усно за да се стимулира креативноста на учесниците. Оваа метода, е многу ефикасна во смисла на опфаќање на информации и размена на мислења помеѓу различни лица и нивоа во Инспекторатот, со што се доаѓа до најдобри решенија.

2.4. Утврдување на степенот на ризик

Секој од утврдените ризици во оваа методологија опфаќа 3 степени на ризик, и тоа:

- Ниво 1 – низок степен на ризик, нема голема веројатност дека субјектот на инспекцискиот надзор не ги спроведува или не ги применува законите и другите прописи,
- Ниво 2 - среден степен на ризик, постои веројатност дека субјектот на инспекцискиот надзор не ги спроведува или не ги применува законите и другите прописи, и

- Ниво 3 – висок степен на ризик, постои особена веројатност дека субјектот на инспекцискиот надзор не ги спроведува или не ги применува законите и другите прописи.

2.4.1. Вреднување на степенот на основните елементи на ризик

Степенот на ризик се утврдува врз основа на матрицата на ризици 3x3, на чија хоризонтална оска се занесуваат вредностите за степенот на тежината на штетните последици, а на вертикалната оска се занесуваат вредностите за степенот на веројатноста за случување на штетните последици.

За потребите на матрицата 3x3, вкупните нумерички вредности на тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетните последици се сведуваат во опсег 1-3, односно се утврдуваат како степени и занесуваат:

- 1 - низок,
- 2 - среден и
- 3 - висок.

Вредноста на проценетиот степен на ризик се добива со множење на нумеричките вредности на степените на тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетни последици може да занесува:

- 1 или 2 - низок степен на ризик,
- 3 или 4 - среден степен на ризик и
- 6 или 9 - висок степен на ризик.

Матрица на степени на ризик 3x3

Веројатност за случување на штетни последици	3 - Висока	3	6	9
	2 - Средна	2	4	6
	1 - Низок	1	2	3
		1 - Ниска	2 - Средна	3 - Висока
		Тежина на штетни последици		

Во табелите подолу се дадени сите релевантни ризици по области и по субјекти под надзор. Преку дефинирани параметри и индикатори за секој вид ризик и вид на субјект, ќе може да се мери ризичноста на секој субјект посебно:

ОБЛАСТ	ГРУПА - Субјект	БОДОВИ
А. ЗЕМЈОДЕЛСТВО	Производителите на примарни земјоделски производи	
РИЗИК бр. 1	Име на ризикот Загрозување на здравјето на луѓето	100
1. Основен елемент	ТЕЖИНА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	
1.1 Специфичен елемент	ПРИРОДА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	50
1.1.1 Критериум	Загрозување на здравје на луѓето, при употреба (апликација) на хемиски активни соединенија (ФФП)	50
Индикатори	нема присуство на резидуи од фитофармацевтски производи утврдено присуство на резидуи од одобрени фитофармацевтски производи во рамките на МРЛ утврдено присуство на резидуи од одобрени/неодобрени фитофармацевтски производи повисоки од МРЛ	15 30 50
1.2 Специфичен елемент	ОБЕМ НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	50
1.2.1 Критериум	Големина на посев/насел	50
Индикатори	до 0,2 ха од 0,2 ха до 2 ха над 2 ха	15 30 50
2. Основен елемент	ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	600
2.1 Специфичен елемент	ПРЕТХОДНА РАБОТА НА СУБЈЕКТОТ	250
2.1.1 Критериум	Број на утврдени неправилности	100
Индикатори	Без неправилности во последните 3 години До два неправилности во последните три години Повеќе од два неправилности во последните три години	50 120 150
2.1.2 Критериум	Тежина на претходно изречени инспекциски мерки	150
Индикатори	Опоменети Инспекциски акт Препорачани мерки Крипични санкции	50 80 120 150
2.2 Специфичен елемент	СТАНДАРДИ И ПРАВИЛА НА ДОБРА ПРАКТИКА	50
2.2.1 Критериум	Воспоставено стандарди за добра земјоделска пракса - ДЗП	25
Индикатори	Има стандарди и ги применува	5

	Има стандарди и не ги применува	20
	Нема стандарди	25
2.2.2 Критериум	Воспоставување на стандард за Органиско земјоделско производство	25
Индикатори	Сертифицирано органиско земјоделско производство	5
	Производство во прелод	20
	Конвенционално земјоделско производство	25
2.3 Специфичен елемент	СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ И ВНАТРЕШЕН НАДЗОР	50
2.3.1 Критериум	Воспоставување на внатрешни процедури за самоконтрола	50
Индикатори	Врши самостојна контрола на безбедност на производите (самостојно носи примероци за анализа на резидуи)	20
	не е запишан во регистарот	50
2.4 Специфичен елемент	СОСТОЈБА ВО ОБЛАСТА	200
2.4.1 Критериум	Вид на култури	200
Индикатори	житни и индустриски култури	50
	градинарски култури	150
	дозови и овошни насади	200
2.5 Специфичен елемент	ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ НА СУБЈЕКТОТ НА ИСПЕЦИФИЧКИ НАДЗОР	50
2.5.1.Критериум	Сопствени или ангажирани експерти	50
Индикатори	Има вработени стручни лица од областа за заштита на растенија	10
	Има склучено Договор со стручни лица од областа за заштита на растенија	25
	Нема склучено Договор со стручни лица од областа за заштита на растенија	50

ОБЛАСТ	ГРУПА - Субјект	БОДОВИ
А. ЗЕМЈОДЕЛСТВО	Трговци со земјоделски репродуктивни материјали (увозници, дистрибутери и трговци на мало и големо на производи за земјоделство на растенијата (пир), ѓубрива, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата и семе и соевен материјал)	
РИЗИК бр. 2	Име на ризикот	
	Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес	

1. Основен елемент		ТЕЖИНА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	250
1.1 Специфичен елемент		ПРИРОДА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	200
1.1.1 Критериум		Несоодветно декларирани производи, односно содржината на производот не соодветствува со декларацијата	50
Индикатори		Во согласност со декларацијата	15
		Малн отстапувања	20
		Големо отстапување	25
1.1.2 Критериум		Рок на употреба	50
Индикатори		Во рок	15
		Со поминат рок на употреба	50
1.1.3 Критериум		Пласирање на пазар на неодобрен производи	100
Индикатори		одобрен	30
		неодобрен	70
		забранет	100
1.2 Специфичен елемент		ОБЕМ НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	50
1.2.1 Критериум		Количина на производи за заштита на растенијата, губриња, семе кои се пласирани на пазар од страна на субјектот	50
Индикатори		трговец на малу	15
		дистрибутер/ трговец на големо	30
		увозник/	50
2. Основен елемент		ВЕРОВАТНОСТ ЗА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	600
2.1 Специфичен елемент		ПРЕТХОДНА РАБОТА НА СУБЈЕКТОТ	300
2.1.1 Критериум		Број на утврдени неправилности	100
Индикатори		Без неправилности во последните 3 години	50
		До два неправилности во последните три години	120
		Повеќе од два неправилности во последните три години	150
2.1.2 Критериум		Тежина на претходно изречени инспекциски мерки	150
Индикатори		Опозмена	50
		Инспекциски акт	80
		Прекршочни мерки	120
		Кривични санкции	150
2.1.1 Критериум		Воспоставување на стандард согласно закон	50

Индикатори	Има стандарди и ги применува	15
	Има стандарди и не ги применува	30
	Нема стандарди	50
2.3 Специфичен елемент	СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ И ВНАТРЕШЕН НАДЗОР	50
2.3.1 Критериум	Воспоставување на внатрешни процедури самоконтрола	50
Индикатори	Има процедури за самоконтрола и ги применува	20
	Има процедури за самоконтрола и не ги применува	30
	Нема процедури за самоконтрола	50
2.4 Специфичен елемент	СОСТОЈБА ВО ОБЛАСТА	200
2.4.1 Критериум	Вид на производи кои влијаат на пазар	200
Индикатори	губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	100
	фитофармацевтски производи	150
	семе и саден материјал	200
2.5 Специфичен елемент	ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ НА СУБЈЕКТОТ НА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР	50
2.5.1 Критериум	Сопствени или ангажирани експерти	50
Индикатори	Има вработени стручни лица од областа за заштита на растенија	10
	Има склучено Договор со стручни лица од областа за заштита на растенија	25
	Нема склучено Договор со стручни лица од областа за заштита на растенија	50

ОБЛАСТ	ГРУПА - Субјект	БОДОВИ
A. ЗЕМЈОДЕЛСТВО	Откупувачи на примарни земјоделски производи	
РИЗИК бр. 3	Име на ризикот	
	Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес	
1. Основен елемент	ТЕЖИНА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	150
1.1 Специфичен елемент	ПРИРОДА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	50
1.1.1 Критериум	Несоодветно исплаќање на откупните количини на земјоделски производи	50
Индикатори	Навремена исплата согласно Договорот	10
	Неисплатени договорни обврски до една година	30
	Неисплатени договорни обврски по истекот на една година	50
1.2 Специфичен елемент	ОБЕМ НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	100

1.2.1 Критериум	Количина на откупени примарни земјоделски производи во претходната година	50
Индикатори	до 50 тони	15
	од 50 до 200 тони	30
	над 200 тони	50
1.2.2 Критериум	Број на производители (кооперанти) од кои се откупени примарни земјоделски производи во претходната година	50
Индикатори	до 50	15
	од 50 до 200	30
	над 200	50
2. Основен елемент	ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	600
2.1 Специфичен елемент	ПРЕТХОДНА РАБОТА НА СУБЈЕКТОТ	250
2.1.1 Критериум	Број на утврдени неправилности	100
Индикатори	Без неправилности во последните 3 години	50
	До два неправилности во последните три години	80
	Повеќе од два неправилности во последните три години	100
2.1.2 Критериум	Тежина на претходно изречени инспекциски мерки	150
Индикатори	Опомена	50
	Инспекциски акт	80
	Прекршочни мерки	120
	Кривични санкции	150
2.2 Специфичен елемент	СТАНАДАРДИ И ПРАВИЛА НА ДОБРА ПРАКТИКА	50
2.2.1 Критериум	Воспоставување на стандарди согласно законите	50
Индикатори	Има стандарди и ги применува	10
	Има стандарди и не ги применува	30
	Нема стандарди	50
2.3 Специфичен елемент	СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ И ВНАТРЕШЕН НАДЗОР	50
2.3.1 Критериум	Воспоставување на внатрешни процедури самоконтрола	50
Индикатори	Има процедури за самоконтрола и ги применува	20
	Има процедури за самоконтрола и не ги применува	30

	Нема процедури за самоконтрол	50
2.4 Специфичен елемент	СОСТОЈБА ВО ОБЛАСТА	200
2.4.1 Критериум	Вид на откупени земјоделски производи	200
Индикатори	тутун	50
	винско грозје	100
	примарни земјоделски производи од анимално потекло, житни и индустриски култури, овошје, зеленчук и тресно грозје	200
2.5 Специфичен елемент	ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ НА СУБЈЕКТОТ НА ИСПЕИЌИСКИ НАДЗОР	50
2.5.1.Критериум	Сопствени или ангажирани експерти	50
Индикатори	Има вработени стручни лица	10
	Има склучено Договор со стручни лица	25
	Нема склучено Договор со стручни лица	50

ОБЛАСТ	ГРУПА - Субјект	БОДОВИ
A. ЗЕМЈОДЕЛСТВО	Увозници на растенија, растителни производи и други објекти и предмети	
РИЗИК бр. 4	Име на ризикот	
	Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување	
1. Основен елемент	ТЕЖИНА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	150
1.1 Специфичен елемент	ПРИРОДА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	100
1.1.1 Критериум	Внесување на карантински штетни организми	50
Индикатори	Нема присуство на карантински штетни организми на растенија, растителни производи и други објекти и предмети	10
	Има присуство на карантински штетни организми на растенија, растителни производи и други објекти и предмети	50
1.1.2 Критериум	Земја на потекло на увезени растенија, растителни производи	50
Индикатори	ЕУ земји, соседни земји и Турција	20
	останати земји	30
	Азија и Африка	50

1.2 Специфичен елемент	ОБЕМ НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	50
1.2.1 Критериум	Количина на увезени растенија и растителни производи	50
Индикатори	до 10 увезени пратки годишно	15
	од 10 до 50 увезени пратки годишно	30
	над 50 увезени пратки годишно	50
2. Основен елемент	ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	600
2.1 Специфичен елемент	ПРЕТХОДНА РАБОТА НА СУБЈЕКТОГ	250
2.1.1 Критериум	Број на утврдени неправилности	100
Индикатори	Без неправилности во последните 3 години	50
	До два неправилности во последните три години	80
	Повеќе од два неправилности во последните три години	100
2.1.2 Критериум	Тежина на прегледно иречени инспекциски мерки	150
Индикатори	Опозмена	50
	Инспекциски акт	80
	Прекршочни мерки	120
	Кривични санкции	150
2.2 Специфичен елемент	СТАНДАРДИ И ПРАВИЛА НА ДОБРА ПРАКТИКА	50
2.2.1 Критериум	Воспоставено стандарди при увоз	50
Индикатори	Има стандарди и ги применува	20
	Има стандарди и не ги применува	30
	Нема стандарди	50
2.3 Специфичен елемент	СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ И ВНАТРЕШЕН НАДЗОР	50
2.3.1 Критериум	Воспоставување на внатрешни процедури самоконтрола	50
Индикатори	Има процедури за самоконтрола и ги применува	20
	Има процедури за самоконтрола и не ги применува	30
	Нема процедури за самоконтрола	50
2.4 Специфичен елемент	СОСТОЈБА ВО ОБЛАСТА	200
2.4.1 Критериум	Вид на увезени растенија и растителни производи	200
Индикатори	производи кои не се наведени во Делта V дел B	50
	плодови од обочини и градинарски култури	110
	режана граѓа, дрво, дрвен материјал за пакување	130
	компир, режано цвеќе	150
	семе и саден материјал	200

2.5 Специфичен елемент	ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ НА СУБЈЕКТОТ НА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР	50
2.5.1 Критериум	Сопствени или ангажирани експерти	50
Индикатори	Има вработени стручни лица од областа за заштита на растенија	10
	Има склучено Договор со стручни лица од областа за заштита на растенија	25
	Нема склучено Договор со стручни лица од областа за заштита на растенија	50

ОБЛАСТ	ГРУПА - Субјект	БОДОВИ
А. ЗЕМЈОДЕЛСТВО	Корисници на државно земјоделско земјиште	
	РИЗНК бр. 5	
1. Основен елемент	Име на ризикот Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување	150
1.1 Специфичен елемент	ТЕЖИНА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	100
1.1.1 Критериум	ПРИРОДА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ Користење на државно земјоделско земјиште спротивно со Законот за земјоделско земјиште	100
Индикатори	користење на државно земјоделско земјиште во согласност со Законот за земјоделско земјиште	10
	одгледување на земјоделски култури кои не се опфатени со Договорот, односно спротивно на намената од Договорот	60
	одгледување на земјоделски култури кои се опфатени со Договорот, но не се спроведуваат соодветните агротехнички мерки	70
	бесправно користење на земјоделско земјиште (узурпација)	80
	давање во под закуп на државното земјоделско земјиште	90
	користење на земјоделско земјиште за неzemјоделски цели	100
1.2 Специфичен елемент	ОБЕМ НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДИЦИ	50
1.2.1 Критериум	Површина на државно земјоделско земјиште	50
Индикатори	до 0,5 ха	10
	од 0,5 до 2 ха	30
	од 2 до 10 ха	40

	вид 10 ха		50
2. Основен елемент		ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	600
2.1 Специфичен елемент		ПРЕТХОДНА РАБОТА НА СУБЈЕКТОТ	250
2.1.1 Критериум		Број на утврдени неправилности	100
Индикатори		Без неправилности во последните 3 години	50
		До два неправилности во последните три години	80
		Повеќе од два неправилности во последните три години	100
2.1.2 Критериум		Тежина на претходно изречени инспекциски мерки	150
Индикатори		Опomena	50
		Инспекциски акт	80
		Прекршочни мерки	120
		Кривични санкции	150
2.2 Специфичен елемент		СТАНАДАРДИ И ПРАВИЛА НА ДОБРА ПРАКТИКА	50
2.2.1 Критериум		Воспоставување на стандарди согласно законот	50
Индикатори		Има стандарди и ги применува	10
		Има стандарди и не ги применува	30
		Нема стандарди	50
2.3 Специфичен елемент		СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ И ВНАТРЕШЕН НАДЗОР	50
2.3.1 Критериум		Дали закупенцот уредно води и доставува годишен Извештај	50
Индикатори		води евиденција и доставува Извештај во предвидениот рок	5
		води евиденција и доставува Извештај надвор од предвидениот рок	10
		води евиденција, а не доставува Извештај	40
		не води евиденција, а не доставува Извештај	50
2.4 Специфичен елемент		СОСТОЈБА ВО ОБЛАСТА	200
2.4.1 Критериум		Времетраење на Договор за закуп на земјоделско земјиште	200
Индикатори		до 15 години (ливаци, одгледување на други земјоделски култури и за поставување на пчелин семејства за период)	100
		до 20 години (рибници)	130
		до 30 години (подигање или одгледување на долгогодишни насади - лозја, овоштарници, хмељ, брзорастечки дрвја, и оранжерии, спортско-рекреативни активности и рурален туризам)	150
		до 50 години (подигање или одгледување на маслиновници за период)	180
		до 70 години (подигање или одгледување на долгогодишни насади со лешник)	200
2.5 Специфичен елемент		ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ НА СУБЈЕКТОТ НА ИНСПЕКЦИЈА	50

НАДБОР		БОДОВИ
2.5.1. Критериум	Сопствени или ангажирани експерти	50
	Има вработени стручни лица	10
Индикатори	Има склучено Договор со стручни лица	25
	Нема склучено Договор со стручни лица	50

ОБЛАСТ	ГРУПА - Субјект	БОДОВИ
Б. РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРА	Концесонери за стопанисување со рибите во риболовните води	
РИЗИК бр. 6	Име на рибникот Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес	
1. Основен елемент	ТЕЖИНА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	150
1.1 Специфичен елемент	ПРИРОДА НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	50
1.1.1 Критериум	Намалување на рибниот фонд	50
Индикатори	нема намалување на рибниот фонд	10
	делумно намалување на рибниот фонд	30
	загрозување на опстанок на одреден вид риб	50
1.2 Специфичен елемент	ОБЕМ НА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	100
1.2.1 Критериум	Број на издани риболовни дозволи	50
Индикатори	до 100	15
	од 100 до 1000	30
	над 1000	50
2. Основен елемент	ВЕРОВАТНОСТ ЗА ШТЕТНИ ПОСЛЕДНИЦИ	600
2.1 Специфичен елемент	ПРЕТХОДНА РАБОТА НА СУБЈЕКТОТ	250
2.1.1 Критериум	Број на утврдени неправилности	100
Индикатори	Без неправилности во последните 3 години	50
	До два неправилности во последните три години	80
	Повеќе од два неправилности во последните три години	100

2.1.2 Критериум	Тежина на претходно изречени инспекциски мерки	150
Индикатори	Овомена	50
	Инспекциски акт	80
	Презрочочни мерки	120
	Кривични санкции	150
2.2 Специфичен елемент	СТАНДАРДИ И ПРАВИЛА НА ДОБРА ПРАКТИКА	50
2.2.1 Критериум	Воспоставување на стандарди согласно законот	50
Индикатори	Има стандарди и ги применува	10
	Има стандарди и не ги применува	30
	Нема стандарди	50
2.3 Специфичен елемент	СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ И ВНАТРЕШЕН НАДЗОР	50
2.3.1 Критериум	Дали откунувачот има воспоставено систем има воспоставено рибочуварска служба има воспоставено рибочуварска служба во поголем број од наведените во Договорот има воспоставено рибочуварска служба согласно Договорот има воспоставено рибочуварска служба во помал број од наведеното во Договорот нема воспоставено рибочуварска служба	5 10 40 50
Индикатори		
2.4 Специфичен елемент	СОСТОЈБА ВО ОБЛАСТА	200
2.4.1 Критериум	Големина на риболовни води со кои управува концесионерот	200
Индикатори	риболовни ривјери	100
	вештачки акумулации	150
	природни езера	200
2.5 Специфичен елемент	ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ КАПАЦИТЕТИ НА СУБЈЕКТОТ НА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР	50
2.5.1.Критериум	Сопствени или ангажирани експерти	50
Индикатори	Има вработени стручни лица	10
	Има склучено Договор со стручни лица	25
	Нема склучено Договор со стручни лица	50

2.4.2 Зачестеност на вршење на инспекцискиот надзор согласно утврдениот ризик

Зачестеноста на вршење на инспекциски надзор зависи од степенот на ризик на субјектот:

Степен на ризик	Зачестеност на надзор
висок степен	најмалку еден инспекциски надзор годишно
среден степен	најмалку еден инспекциски надзор во две години
низок степен	најмалку еден инспекциски надзор во три години

Кај новооснованите субјекти (субјекти кои се основани и кои започнале со извршување на дејност во последната година) како и кај субјекти кај кои во претходниот период не е вршен инспекциски надзор, како претпоставка, се проценува среден степен на ризик.

3. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Со денот на влегување во сила на ова Методологија, престанува да важи Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори со дел.бр.02-633/2 од 25.08.2020 година.

Оваа Методологија влегува во сила со денот на неговото донесување.